

KLP

Årsrapport 2016

KLP BOLIGKREDITT AS

Innhold

KLP BOLIGKREDITT AS

ÅRSBERETNING 2016	3
RESULTATREGNSKAP	7
BALANSE	8
EGENKAPITALOPPSTILLING	9
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	10
ERKLÆRING IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN §5-5	11

NOTER TIL REGNSKAPET

— Note 1 Generell informasjon	12
— Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	12
— Note 3 Viktige regnskapsestimer og vurderinger	15
— Note 4 Segmentinformasjon	15
— Note 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter	15
— Note 6 Kategorier av finansielle instrumenter	16
— Note 7 Virkelig verdi hierarki	17
— Note 8 Rentebærende verdipapirer	18
— Note 9 Netto renteinntekter	19
— Note 10 Utlån og fordringer	19
— Note 11 Finansiell risikostyring	19
— Note 12 Kredittrisiko	20
— Note 13 Markedsrisiko	22
— Note 14 Likviditetsrisiko	24
— Note 15 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.	25
— Note 16 Gjeld til kredittinstitusjoner	26
— Note 17 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett	26
— Note 18 Kapitaldekning	27
— Note 19 Skatt	28
— Note 20 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	29
— Note 21 Antall årsverk og ansatte	29
— Note 22 Transaksjoner med nærstående parter	29
— Note 23 Honorar til revisor	30
— Note 24 Andre eiendeler	30
— Note 25 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	30

REVISORS BERETNING	31
--------------------	----

Årsberetning for 2016

KLP Boligkreditt AS fikk et resultat før skatt i sitt tredje driftsår på 11,4 millioner kroner. Balansen ved utløpet av året var 4,9 milliarder kroner. Selskapet finansieres i hovedsak ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene har den høyest mulige rating (Aaa).

KLP Boligkreditt AS fikk konsesjon som boligkredittforetak i mars 2014 og er et heleid datterselskap av KLP Banken AS. Virksomheten er et kredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån.

KLP Banken AS er en forretningsbank eiet av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP) gjennom KLP Bankholding AS. KLP Banken AS eier også alle aksjene i datterselskapet KLP Kommunekreditt AS.

Den samlede virksomheten i KLP Banken AS med datterselskaper er inndelt i forretningsområdene personmarked og offentlige lån. Virksomheten er landsdekkende og selskapenes hovedkontor ligger i Trondheim.

KLP Bankens målgruppe i personmarkedet er medlemmer av KLPs pensjonsordninger. Banken skal tilby produkter og tjenester til konkurransedyktige betingelser for å bidra til at virksomheter som har valgt KLP som pensjonsleverandør oppleves som attraktive arbeidsgivere.

ØKONOMISK UTVIKLING 2016

Resultat

MILLIONER KRONER	2016	2015	Endring
Resultat før skatt	11,4	18,5	-7,1
Netto renteinntekter	36,8	47,3	-10,5
Driftskostnader	-28,8	-27,9	-0,9

Balanse

MILLIARDER KRONER	2016	2015	Endring
Boliglån	4,7	3,7	1,0
Forvaltningskapital	4,9	4,0	0,9

Tall i parentes nedenfor viser fjorårets tall.

Resultatregnskap

Resultatet ble 11,4 millioner kroner før skatt. Det ga en avkastning på egenkapitalen på 4,1 (6,9) prosent. Resultatet etter skatt ble 8,5 (13,5) millioner kroner.

Selskapet har ved utløpet av 2016 utestående obligasjonsgjeld med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån for 3,7 milliarder kroner. I 2016 er det utstedt nye obligasjoner for 1,4 milliarder kroner. Øvrig finansiering er egenkapital og lån fra morselskapet.

Renteinntekter fra utlån til boligformål i 2016 ble 102,1 (112,9) millioner kroner. I tillegg kommer inntekter fra bankinnskudd og verdipapirer på 2,4 (4,1) millioner kroner.

Rentekostnadene i andre hele driftsår fordeler seg med 58,4 (38,6) millioner kroner i renter på utstedte obligasjoner med fortrinnsrett og 9,3 (31,2) millioner kroner i renter på gjeld til morselskapet.

Netto renteinntekter i 2016 ble 36,8 (47,3) millioner kroner. Hovedårsaken til endringen er at utlånsrenter har falt mer enn innlånsrentene. Dette er bare delvis kompensert av vekst i utlånsvolumet.

Selskapet foretar jevnlig tilpasninger i løpetider på innlån for å redusere likviditetsrisiko og imøtekomme regulatoriske krav til likviditetsindikatorer og kapitaldekning (Basel III og CRD IV). Som et ledd i restruktureringen av finansieringen foretas det tilbakekjøp av egne utstedte obligasjonslån. I 2016 ble resultateffekten på grunn av tilbakekjøp av innlån 2,9 millioner kroner.

Selskapets utlån forvaltes av ansatte i morselskapet KLP Banken AS, og en stor del av driftskostnadene er regulert i forvalteravtalen med morselskapet. Forvalteravtalen er innrettet slik at KLP Boligkreditt belastes for sin del av morselskapets kostnader med boliglånsforvaltning basert på volum. Dette avregnes månedlig. Driftskostnader ut over dette er direkte kostnader i selskapet til ekstern bistand som rating, revisjon og lignende. I 2016 var selskapets driftskostnader 28,8 millioner kroner mot 27,9 millioner kroner i 2015.

UTLÅN

KLP Boligkreditt AS har kjøpt boliglån fra KLP Banken AS for 2,6 milliarder kroner i 2016. I 2015 ble det kjøpt boliglån tilsvarende 2,6 milliarder kroner fra KLP Banken AS og KLP.

Utestående boliglån på selskapets balanse var 4,7 milliarder kroner ved utløpet av 2016, mot 3,7 milliarder kroner året før.

Porteføljen av boliglån er pantsikret innenfor forsiktige verddivurderinger. Lånetagers betalingsevne og betjeningsvilje inngår i kredittvurderingen. Gjennomsnittlig utlån per kunde var 1,2 (1,2) millioner kroner. Alle utlån hadde flytende rentebetingelser. Det er ikke bokført tap på boliglån i 2016 og det var ingen mislighold over 90 dager ved utløpet av 2016.

INNLÅN

Selskapet har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

Ved utløpet av 2016 består gjeld i form av obligasjoner med fortrinnsrett av 5 innlån på til sammen 3,7 milliarder kroner. Av dette holdes en egenbeholdning på 0,6 milliarder kroner. Obligasjonene er utstedt med sikkerhet i selskapets portefølje av godt sikrede boliglån. Alle utstedelser har oppnådd Aaa-rating.

Selskapets gjeld til kredittinstitusjoner ved utløpet av året bestod av internfinansiering fra KLP Banken AS på 0,8 milliarder kroner.

BALANSE OG SOLIDITET

Forvaltningskapitalen var 4,9 milliarder kroner ved utgangen av 2016, mot 4,0 milliarder ett år tidligere.

Selskapets ansvarlige kapital, basert på styrets forslag til disponering av resultatet, utgjorde 279,8 millioner kroner ved utløpet av 2016. Kjernekapitalen er identisk med ansvarlig kapital. Det gir en kapitaldekning og kjernekapitaldekning på 15,8 prosent.

Gjeldende kapitalkrav inklusive kapitalbuffer er 11,5 prosent kjernekapitaldekning og 15,0 prosent kapitaldekning. Risiko-vektet balanse var 1,7 (1,3) milliarder kroner. Soliditeten vurderes å være god.

LIKVIDITET

Kontantstrømoppstillingen i årsregnskapet viser at likviditetssituasjonen er tilfredsstillende. Som følge av at innlånsopptak skjer på de tidspunkter vilkårene anses som gunstige oppstår det fra tid til annen behov for å plassere ledig likviditet. Denne likviditeten bidrar til inntjeningen og gir fleksibilitet til å håndtere etterspørselen etter nye utlån.

KLP Boligkreditt AS er underlagt strenge regler for hvilke aktiva selskapet kan investere i. Porteføljen av likviditetsplasseringer består av sikre verdipapirer og innskudd i andre banker. Verdipapirene er sertifikater og obligasjoner med svært god sikkerhet, hovedsakelig obligasjoner med fortrinnsrett og Aaa-rating.

Ved utløpet av 2016 var selskapets likviditet plassert med 115 (123) millioner kroner i bankinnskudd og 44 (91) millioner kroner i rentebærende verdipapirer. Verdipapirer bokføres til markedsverdi. For 2016 ga det en bokført gevinst på 0,4 millioner kroner.

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTAT

Årsregnskapet i KLP Boligkreditt AS viser et totalresultat for 2016 på 8,5 millioner kroner etter skatt. Styret foreslår at det utbetales et konsernbidrag til KLP på 12,1 millioner kroner. Fra KLP mottas 9,1 millioner kroner tilbake som konsernbidrag uten skattemessig effekt. Resultat etter skatt og konsernbidrag overføres annen egenkapital.

OM REGNSKAPET

Styret mener årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Forutsetningene for fortsatt drift er til stede, og dette er lagt til grunn i årsregnskapet.

KLP Boligkreditt AS avlegger regnskap i henhold til den internasjonale regnskapsstandarden IFRS som er godkjent av EU med tilhørende fortolkninger. Se note 2 i årsregnskapet for nærmere informasjon.

For å sikre god kvalitet i regnskapsrapporteringen utarbeides det detaljerte planer for hver regnskapsavleggelse, der ansvars- og arbeidsdeling tydelig framkommer. Vurderinger som foretas av foretakets eiendeler og gjeld dokumenteres skriftlig.

RATING

Ratingbyråenes vurdering av KLP Boligkreditt AS og KLP-konsernet er viktig for selskapets innlånsvilkår. Selskapet har engasjert Moody's for å gi en kredittrating av selskapets obligasjoner. Alle utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett er gitt rating Aaa.

KLP Boligkreditt AS har i 2016 sagt opp avtalen med Fitch og bedt Fitch avslutte sin rating av selskapet og obligasjonene. Oppsigelsen hadde kun bakgrunn i ønske om lavere kostnader.

RISIKOSTYRING

KLP Boligkreditt AS er underlagt KLP Banken AS' rammeverk for risikostyring. Dette har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av policyer, rammer, rutiner og instruksjoner.

Det er fastsatt egne retningslinjer for de mest sentrale enkelt-risikoene (likviditets-/kreditt-/markeds-/operasjonell-/ og compliancerisiko) og en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankens samlede risiko. Retningslinjene vedtas av styret og revideres minst én gang per år. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner, reglement og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå.

Det er et mål at selskapet skal ha lav operasjonell risiko og opprettholde høy faglig kompetanse, gode rutiner og effektiv drift.

Selskapet omfattes av KLP Banken-konsernets prosess for vurdering og tallfesting av vesentlige risikoer og beregning av kapitalbehov (ICAAP). Kapitalbehovsvurderingen er framoverskuende, og i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) vurderes behovet i lys av

planlagt vekst og besluttede strategiske endringer mv. Selskapets styre tar aktivt del i disse vurderingene, og i tilknytning til kapitalbehovsvurderingen vedtar styret et ønsket nivå for samlet kapital. Dette nivået benevnes kapitalmål.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt sju styremøter i 2016. For oversikt over godtgjørelse til styrets medlemmer og ledelse, se note 15 til årsregnskapet. Ved utløpet av året består styret av to kvinner og to menn.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning gir føringer for eierstyring, selskapsledelse og en klar rolledeling mellom styrende organer og daglig ledelse.

Styret har ikke fullmakt til å utstede eller å kjøpe tilbake egne aksjer.

Styret fastsetter retningslinjene for selskapets virksomhet. Forpliktende avtaler kan signeres av administrerende direktør eller styrets leder alene.

Administrerende direktør har den daglige ledelse av selskapet i samsvar med instruks fastsatt av styret.

Redegjørelse om KLP Bankens foretaksstyring er tilgjengelig på KLPs websider, se <https://www.klp.no/om-klp>

ARBEIDSMILJØ OG ORGANISASJON

Det var to ansatte i KLP Boligkreditt AS ved utgangen av 2016. Disse hadde også ansettelsesforhold i flere selskaper i KLP Banken-konsernet.

Det er inngått en forvaltningsavtale med KLP Banken AS som omfatter administrasjon, IT-drift, økonomi- og risikostyring, samt innlån og likviditetsstyring.

Som en del av KLP-konsernet følger KLP Boligkreditt AS konsernets retningslinjer for likestilling og mangfold, der både mål, virkemidler og aktiviteter tar hensyn til de

diskrimineringsgrunnlag lovverket beskriver. Egne mål for likestilling og mangfold er vedtatt i sentralt arbeidsutvalg. Ved rekruttering uttrykkes som standard at kontakt ønskes med alle kvalifiserte jobbsøkere uansett alder, kjønn, funksjonsevne, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn. Styret vurderer arbeidsmiljøet som godt.

YTRE MILJØ

KLP har ved sin samfunnsansvarsstrategi forpliktet seg til å ha gode rutiner for måling og reduksjon av selskapenes miljøpåvirkning. I likhet med KLP-konsernet for øvrig tar KLP Boligkreditt AS sin miljøpåvirkning på alvor. Som kontorbedrift er det først og fremst energiforbruk, transport, avfall og innkjøp som kan påvirkes. Morselskapet KLP Banken AS er miljøsertifisert.

SAMFUNNSANSVAR

KLP Boligkreditt AS skal som en del av KLP-konsernet bidra til bærekraftige investeringer og ansvarlig forretningsdrift. Dette virkeliggjøres ved handlinger knyttet opp til konsernets forretning. KLP har signert FNs Global Compact, og er med det forpliktet til å arbeide for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon. Utdypende beskrivelse av mål, tiltak og resultater er tilgjengelig på KLPs websider (<https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar>).

FREMTIDSUTSIKTER

KLP Boligkreditt AS inngår som en del av finansieringsstrukturen i KLP Banken konsernet gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av boliglån.

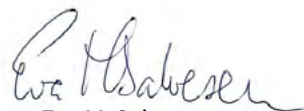
I framtiden vil boliglån kjøpes fra KLP Banken AS eller fra KLP, og inngå i sikkerhetsmassen for eksisterende og nye innlånsemisjoner. Styret mener det er et potensial for videre utvikling av selskapet og at en økende andel av KLP Bankens utlån til boligformål skal kunne finansieres av KLP Boligkreditt AS. Dette skal bidra til at bankkonsernets innlånskostnader reduseres. KLP Boligkreditt AS skal være en viktig bidragsyter til finansiering av boliglån til ansatte hos KLPs eiere.

Oslo, 10. mars 2017
Styret i KLP Boligkreditt AS

Sverre Thornes

Leder

Eva M. Salvesen

Aage E. Schaanning

Nestleder

Marit E. Barosen

Christopher A. N. Steen

Administrerende direktør

Styret i KLP Boligkreditt AS. Aage E. Schaanning, Eva M. Salvesen, Sverre Thornes og Marit E. Barosen.

Resultatregnskap

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
	Renteinntekter og lignende inntekter	104 511	117 064
	Rentekostnader og lignende kostnader	-67 703	-69 795
9	Netto renteinntekter	36 808	47 269
5	Netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter	3 328	-932
	Sum netto gevinst/ (tap) på finansielle instrumenter	3 328	-932
23	Andre driftskostnader	-28 758	-27 863
	Sum andre driftskostnader	-28 758	-27 863
	Driftsresultat før skatt	11 379	18 474
19	Skatt på ordinært resultat	-2 865	-5 014
	Årsresultat	8 514	13 460
	Utvidet resultat	0	0
	Periodens utvidede resultat etter skatt	0	0
	ÅRETS TOTALRESULTAT	8 514	13 460
	OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		
	Disponert til/fra annen egenkapital	-8 514	-13 460
	Sum overføringer og disponeringer	-8 514	-13 460
	Totalresultat i % av forvaltningskapitalen	0,17 %	0,34 %

Balanse

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE	TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER			
10,25	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	122 973
10	Utlån til og fordringer på kunder	4 722 193	3 743 448
8	Rentebærende verdipapirer	44 110	90 575
19	Utsatt skattefordel	485	321
24	Andre eiendeler	3 777	1 826
SUM EIEDELER		4 885 745	3 959 142
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
16	Gjeld til kredittinstitusjoner	848 927	825 732
17	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 745 457	2 854 556
19	Utsatt skatt	3 029	5 366
20	Annen gjeld	8 204	7 229
20	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser	288	299
SUM GJELD		4 605 905	3 693 182
EGENKAPITAL			
	Aksjekapital	100 000	100 000
	Overkurs	150 463	150 463
	Annen egenkapital	29 377	15 497
SUM EGENKAPITAL		279 840	265 960
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4 885 745	3 959 142

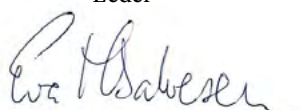
Oslo, 10. mars 2017
Styret i KLP Boligkreditt AS

Sverre Thornes
Leder

Aage E. Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Marit E. Barosen

Christopher A. N. Steen
Administrerende direktør

Egenkapitaloppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

2016 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	100 000	150 463	15 497	265 960
Årsresultat	0	0	8 514	8 514
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	8 514	8 514
Mottatt konsernbidrag	0	0	19 873	19 873
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-14 507	-14 507
Sum transaksjoner med eierne	0	0	5 366	5 366
Egenkapital 31.12.2016	100 000	150 463	29 377	279 840

2015 TUSEN KRONER	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015	100 000	150 463	2 037	252 500
Årsresultat	0	0	13 460	13 460
Utvidet resultat	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	13 460	13 460
Mottatt konsernbidrag	0	0	1 945	1 945
Avgitt konsernbidrag etter skatt	0	0	-1 945	-1 945
Sum transaksjoner med eierne	0	0	0	0
Egenkapital 31.12.2015	100 000	150 463	15 497	265 960

TUSEN KRONER	Antall aksjer	Pålydende	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Totalt
Egenkapital 1. januar 2016	1 000	100	100 000	150 463	15 497	265 960
Endringer i perioden 1. januar - 31. desember	-	-	0	0	13 880	13 880
Egenkapital 31. desember 2016	1 000	100	100 000	150 463	29 377	279 840

Det er en aksjeklasse. Alle aksjene er eid av KLP Banken AS.

Kontantstrømoppstilling

KLP BOLIGKREDITT AS

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	102 210	114 057
Netto utbetalinger på utlån kunder	-980 504	-774 690
Utbetaling til drift	-28 086	-26 951
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	2 313	-5 114
Netto renter plasseringskonti	1 627	2 738
Betalt inntektsskatt	0	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-902 440	-689 960
INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp verdipapirer	-142 403	-101 361
Innbetaling ved salg av verdipapirer	189 161	10 059
Innbetalinger av renter fra verdipapirer	902	1 196
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	47 660	-90 106
FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Netto innbetaling/ utbetaling ved låneopptak	910 713	864 293
Netto utbetaling av renter lån	-61 413	-68 434
Utbetaling vedrørende avgitt konsernbidrag	0	-719
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	849 300	795 140
Netto kontantstrøm i perioden	-5 480	15 074
Likviditetsbeholdning ved inngangen av perioden	117 854	102 780
Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	112 374	117 854
Netto innbetaling/ utbetaling(-) i perioden	-5 480	15 074

Erklæring

IHT. VERDIPAPIRHANDELLOVEN § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2016 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet står overfor.

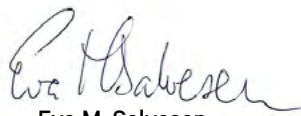
Oslo, 10. mars 2017
Styret i KLP Boligkreditt AS

Sverre Thornes
Leder

Aage E. Schaanning
Nestleder

Eva M. Salvesen

Marit E. Barosen

Christopher A. N. Steen
Administrerende direktør

Noter til regnskapet

KLP BOLIGKREDITT AS

NOTE 1 Generell informasjon

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 30. oktober 2013. Selskapet er et boligkredittforetak som i hovedsak finansieres ved utstedelse av obligasjoner med sikkerhet i boliglån.

KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. KLP Boligkreditt AS har hovedkontor i Beddingen 8, Trondheim.

Selskapet er et heleid datterselskap av KLP Banken AS, som igjen er heleid av Kommunal Landspensjonskasse (KLP), gjennom holdingselskapet KLP Bankholding AS. KLP er et gjensidig forsikringsselskap.

Årsregnskapet er tilgjengelig på www.klp.no.

NOTE 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av selskapsregnskapet til KLP Boligkreditt AS. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet for KLP Boligkreditt AS er utarbeidet i samsvar de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite, som fastsatt av EU. Regnskapsloven inneholder enkelte krav til tilleggsopplysninger som ikke kreves etter IFRS. Disse tilleggsopplysningene er innarbeidet i notene til regnskapet.

Regnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.
- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert etter reglene om virkelig verdi sikring.

For å utarbeide regnskap etter IFRS, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke selskapets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for selskapet er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

2.1.1. Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av selskapet i 2016

Det er ikke tatt i bruk standarder, endringer eller fortolkninger som har trådt i kraft i 2016 som har hatt vesentlige påvirkning på selskapets regnskap.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor selskapet ikke har valgt tidlig anvendelse

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* regulerer klassifisering, måling og innregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Standarden innfører nye regler for sikringsbokføring, og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2018. IFRS 9 erstatter klassifikasjons- og målemodellene i IAS 39 med én modell som i utgangspunktet bare har to kategorier: amortisert kost og virkelig verdi.

Klassifisering av utlån vil avhenge av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle eiendeler, og karakteristikken av kontantstrømmene til de finansielle eiendelene. Et gjeldsinstrument måles til amortisert kost hvis: a) forretningsmodellen er å eie den finansielle eiendelen for å motta de kontraktsfestede kontantstrømmene, og b) instrumentets kontraktsmessige kontantstrømmer utelukkende representerer betaling av hovedstol og renter.

Alle andre gjelds- og egenkapitalinstrumenter, herunder investeringer i komplekse instrumenter, må regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Det er et unntak for investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke er holdt for handel. For slike investeringer skal verdiendringene tas over utvidet resultat, uten påfølgende resirkulering til resultatet.

For finansielle forpliktelser som enheten har valgt å måle til virkelig verdi, må delen av verdiendringen som skyldes endring i egen kreditt risiko innregnes i utvidet resultat, og ikke i resultatet.

De nye reglene for sikringsbokføring innebærer at regnskapsføring av sikring bedre reflekterer alminnelig praksis for risikostyring i foretakene. Som en generell regel, vil det være lettere å anvende sikringsbokføring fremover. Den nye standarden introduserer også utvidede informasjonskrav og endringer i regler for presentasjon av sikring.

Øvrige endringer i klassifikasjon og måling av betydning er:

- en tredje målekategori (virkelig verdi over utvidet resultat) for visse finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
- en ny nedskrivningsmodell for tap på utlån og fordringer som bygger på forventede kreditttap.

Modellen tar utgangspunkt i tre stadier avhengig av endring i kredittkvalitet. Hvordan nedskrivningstapet skal måles, fastsettes for hvert enkelt stadium og modellen benytter effektiv rente-metoden. En forenklet tilnærming er tillatt for finansielle eiendeler som ikke har en betydelig finansieringskomponent (f.eks kundefordringer). Ved første gangs regnskapsføring inkluderes forventet tap for første 12 måneder (eller kreditttap over hele levetiden for kundefordringer), med mindre eiendelene må skrives ned.

KLP Banken konsern har satt i gang et prosjekt som arbeider med å få på plass en ny tapsavsetningsmodell som følger reglene i IFRS 9. I sammenheng med dette er det fra høsten 2016 tatt i bruk et nytt risikoklassifiseringssystem som blant annet vil bli benyttet til å gi input til modellen. Flytting mellom risikoklasser vil danne grunnlag for migrering mellom trinnene i nedskrivningsmodellen. Videre vil det arbeides med å utvikle modeller for hhv sannsynlighet for mislighold (PD), tap ved mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold.

Det forventes en økning i tapsavsetningene som følge av at den nye modellen tas i bruk, men arbeidet er ikke kommet langt nok til at det er mulig å tallfeste økningen. De nye reglene for klassifisering av finansielle eiendeler og gjeld forventes ikke å ha vesentlige konsekvenser for selskapet, da klassifisering til virkelig verdi og amortisert kost i stor grad kan videreføres. Selskapets sikringsbokføring forventes ikke å bli påvirket av overgangen til den nye standarden.

IFRS 15 *Inntekter fra kundekontrakter* omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 *Driftsinntekter* og IAS 11 *Anleggskontrakter* og tilhørende tolkninger. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2018. Overgang til IFRS 15 forventes ikke å ha vesentlig virkning på selskapets regnskap.

IFRS 16 *Leiekontrakter* vil resultere i at nesten alle leieavtaler blir balanseført, ettersom skillet mellom operasjonell og finansiell leasing er fjernet. Under den nye standarden, er retten til å bruke en leid gjenstand en eiendel og forpliktelsen til å betale leie en gjeld som skal balanseføres. Unntakene er kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi. Den regnskapsmessige behandlingen for utleiende vil ikke bli vesentlig endret. Selskapet vil ta i bruk standarden fra og med 2019. Overgang til IFRS 16 forventes ikke å ha vesentlig virkning på selskapets regnskap, da selskapet ikke har leasingavtaler av vesentlig betydning på grunn av at kun mindre eiendeler leases.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på selskapets regnskap.

2.2 OMREGNING AV TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

2.2.1 Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til selskapet.

2.2.2 Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller –tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres. Valutagevinster og –tap presenteres netto på linjen «netto gevinst-/tap på finansielle instrumenter».

Valutavirkningen på ikke-pengeposter (eiendeler og gjeld) inngår som en del av vurderingen av virkelig verdi. Valutadifferanser knyttet til ikke-pengeposter, som aksjer til virkelig verdi over resultatet, inngår som et element i resultatført verdiendring.

2.3 FINANSIELLE EIENDELER

Selskapets finansielle eiendeler er inndelt i følgende kategorier: Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler målt til amortisert kost. I tillegg benyttes sikringsbokføring etter reglene om virkelig verdissikring. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.3.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: holdt for omsetning og frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse etter virkelig verdi opsjon.

a) Finansielle eiendeler holdt for omsetning er eiendeler som er anskaffet primært med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Selskapets derivater inngår i denne kategorien med mindre de inngår som en del av en regnskapsmessig sikring etter reglene om sikringsbokføring.

b) Finansielle eiendeler frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse består av finansielle eiendeler som forvaltes som en gruppe, og hvor deres inntjening vurderes og rapporteres til ledelsen på grunnlag av virkelig verdi. Størrelsen på porteføljen bestemmes ut i fra selskapets ønskede risikoeksponering mot rentemarkedet.

Prinsippene for beregning av virkelig verdi for de ulike instrumentene er beskrevet i note 6.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tas med i resultatregnskapet i den perioden de oppstår. Dette inngår i linjen «Netto gevinst/(tap) finansielle instrumenter».

Kupongrenter er inntektsført etter hvert som de er påløpt, og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.2 Utlån og fordringer som måles til amortisert kost

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater, og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked, eller som selskapet ikke har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat.

Lån og fordringer innregnes i balansen første gang til virkelig verdi. Påfølgende måling skjer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode med eventuelt nedskrivning for kreditttap.

Effektiv rente på lån og fordringer i investeringsvirksomheten resultatføres og inngår i linjen «Renteinntekter og lignende inntekter».

2.3.3 Regnskapsføringen av finansielle eiendeler

Kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på handelsdato, det vil si når selskapet har forpliktet seg til å kjøpe eller selge den finansielle eiendelen. Finansielle eiendeler innregnes til virkelig verdi. Direkte kjøpsomkostninger inkluderes i anskaffelseskost med unntak for kjøpsomkostninger knyttet til eiendeler til virkelig verdi over resultat. For disse eiendelene kostnadsføres kjøpsomkostningene direkte. Finansielle eiendeler fraregnes når selskapet ikke lenger har rett til å motta kontantstrømmen fra eiendelen eller selskapet har overført all risiko og rettigheter knyttet til eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes når den underliggende plikten i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.3.4 Nedskrivning av finansielle eiendeler som vurderes til amortisert kost

Dersom det foreligger objektive bevis for verdiforringelse skal det foretas nedskrivning. Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv

rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente).

Tapsvurdering og tapsnedskrivning foretas kvartalsvis på individuelle utlån, hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Utlån vurderes også gruppevis. Dersom det foreligger objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall skal det foretas en nedskrivning. Nedskrivningen reverseres dersom det etter nedskrivningstidspunktet inntreffer hendelser som reduserer tapet.

2.3.5 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.4 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter er definert som fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til kjøp og salg av verdipapirer i forvaltningen av verdipapirporteføljene. Kontantstrømoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.5 FINANSIELL GJELD

Selskapets finansielle gjeld består av gjeld til kredittinstitusjoner og utstedte obligasjoner med fortrinnsrett.

2.5.1 Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til markedsverdi ved anskaffelse. Ved påfølgende måling regnskapsføres som hovedregel gjelden til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår i amortiseringen i linjen «Rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet.

2.5.2 Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonene vurdert til amortisert kost etter den effektive rentemetode. Rentekostnadene inngår linjen «Rentekostnader og lignende kostnader» i resultatregnskapet. For obligasjoner med fast rente benyttes reglene om virkelig verdiskring i den grad de er sikret mot endring i rentenivået.

2.6 EGENKAPITAL

Egenkapitalen i selskapet består av innskutt egenkapital og opptjent egenkapital.

2.6.1 Innskutt egenkapital

Innskutt egenkapital består av aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital.

2.6.2 Opptjent egenkapital

Opptjente egenkapital består av annen egenkapital. Almin-

nelige selskapsrettslige regler gjelder for eventuell fordeling eller bruk av opptjent egenkapital.

2.7 REGNSKAPSFØRING AV INNTEKTER

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter. Konserninternt salg elimineres.

2.7.1 Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost og inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Etableringsgebyr ved utlån inngår i amortiseringen, og inntektsføres over lånets løpetid.

For rentebærende finansielle investeringer som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som «Renteinn-

tektekter og lignende inntekter», mens øvrige verdiendringer klassifiseres som «Netto gevinst eller tap på finansielle instrumenter».

2.8 SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra skatt som gjelder poster som er ført i utvidet resultat. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen.

Selskapet omfattes ikke av reglene om finansskatt.

NOTE 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Selskapets balanse består i all hovedsak av utlån sikret med pant i bolig, adkomstdokument til bolig eller borettslagsandel (bolighypoteklån) eller annen fast eiendom (eiendomshypoteklån) og innlån som er tatt opp ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Disse postene er regnskapsmessig vurdert til amortisert kost.

Utlån som ikke måles til markedsverdi, vurderes for verdifall på balansedagen. Dersom det foreligger objektiv hendelse på balansedagen som har innvirkning på fremtidig kontantstrøm, vil det bli foretatt nedskrivning. I tillegg foretas det gruppevis vurdering hvert kvartal av utlån med ensartet risikoprofil. Det har så langt ikke vært behov for nedskrivninger på utlån i selskapets portefølje.

NOTE 4 Segmentinformasjon

KLP Boligkreditt har ingen oppdeling av inntektene på produkter eller tjenester. Selskapet har kun segmentet privat marked, og tilbyr kun utlån som er sikret med pant i eiendom

til sine kunder. Selskapet har bare norske kunder. Selskapet har ingen ekstern kunde som utgjør mer enn 10% av selskapets samlede driftsinntekter.

NOTE 5 Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Netto gevinst/(tap) på rentebærende verdipapirer	421	-932
Netto gevinst/(tap) finansielle derivater og tilbakekjøp av egen gjeld	2 908	0
Sum	3 328	-932

NOTE 6 Kategorier av finansielle instrumenter

TUSEN KRONER	31.12.2016		31.12.2015	
	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI HOLDT FOR OMSETNING				
Rentebærende verdipapirer	44 110	44 110	90 575	90 575
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi holdt for omsetning	44 110	44 110	90 575	90 575
FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	115 181	122 973	122 973
Utlån til personkunder	4 722 193	4 722 193	3 743 448	3 743 448
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	4 837 374	4 837 374	3 866 421	3 866 421
Sum finansielle eiendeler	4 881 484	4 881 484	3 956 997	3 956 997
FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST				
Gjeld til kredittinstitusjoner	848 927	848 927	825 732	825 732
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	3 745 457	3 747 200	2 854 556	2 797 035
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	4 594 384	4 596 127	3 680 289	3 622 768
Sum finansielle forpliktelser	4 594 384	4 596 127	3 680 289	3 622 768

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benyttes konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskaps-spesifikk informasjon.

DE ULIKE FINANSIELLE INSTRUMENTER PRISES DERMED PÅ FØLGENDE MÅTE:**Rentebærende verdipapirer - stat**

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Bloomberg som kilde. Det er Oslo Børs som leverer prisen (via Bloomberg). Kursene sammenlignes med kursene fra Reuters for å avdekke eventuelle feil.

Rentebærende verdipapirer – annet enn stat

Andre norske rentepapirer prises hovedsakelig ved bruk av kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår

hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Teoretisk pris baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkupongkurve. Nullkupongkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskaps-spesifikke kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital. For selskaper hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benyttes vi spreadkurver fra 3 norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt.

Virkelig verdi av utlån til personkunder

Virkelig verdi av utlån og innskudd uten rentebinding anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen.

Virkelig verdi av gjeld til kredittinstitusjoner

Disse transaksjonene verdsettes ved bruk av en verdsettelsesmodell, inkludert relevante kredittspreadjusteringer innhentet i markedet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki

31.12.2016 TUSEN KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER				
FINANSIELLE EIENDELER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Rentebærende verdipapirer	999	43 111	0	44 110
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	999	43 111	0	44 110
FINANSIELLE EIENDELER SOM VISES TIL VIRKELIG VERDI I NOTE 6:				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	115 181	0	115 181
Utlån til personkunder	0	4 722 193	0	4 722 193
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	4 837 374	0	4 837 374
FORPLIKTELSE				
FINANSIELLE FORPLIKTELSE SOM VISES TIL VIRKELIG VERDI I NOTE 6:				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	848 927	0	848 927
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	3 747 200	0	3 747 200
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	4 596 127	0	4 596 127
31.12.2015 TUSEN KRONER				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER				
FINANSIELLE EIENDELER SOM VURDERES TIL VIRKELIG VERDI:				
Rentebærende verdipapirer	0	90 575	0	90 575
Sum finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi	0	90 575	0	90 575
FINANSIELLE EIENDELER SOM VISES TIL VIRKELIG VERDI I NOTE 6:				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	122 973	0	122 973
Utlån til personkunder	0	3 743 448	0	3 743 448
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	3 866 421	0	3 866 421
FORPLIKTELSE				
FINANSIELLE FORPLIKTELSE SOM VISES TIL VIRKELIG VERDI I NOTE 6:				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	825 732	0	825 732
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	0	2 797 036	0	2 797 036
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	3 622 768	0	3 622 768

NOTE 7 Virkelig verdi hierarki - forts.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettningstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ikke observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt.

Det har ikke vært noen bevegelser mellom nivåene.

NOTE 8 Rentebærende verdipapirer

TUSEN KRONER				31.12.2016
Debitor kategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Stats- og trygdeforvaltningen	998	1	0	999
Kredittforetak	42 987	39	86	43 111
Sum	43 985	40	86	44 110

Effektiv rente: 1,58 %

TUSEN KRONER				31.12.2015
Debitor kategorier	Anskaffelseskost	Ureal. gevinst/tap	OIF-renter	Markedsverdi
Kredittforetak	91 281	-914	209	90 575
Sum	91 281	-914	209	90 575

Effektiv rente: 1,60%

Effektiv rente er beregnet som en yield-to-maturity, det vil si at det er det konstante rentenivået man kan diskontere alle de framtidige kontantstrømmene på verdipapirene på for å få verdipapirenes samlede markedsverdi.

NOTE 9 Netto renteinntekter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Renter på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1 627	2 739
Renter på utlån til kunder	102 106	112 920
Renter verdipapirer	779	1 405
Sum renteinntekter	104 511	117 064
Renter på gjeld til KLP Banken	-55 978	-31 191
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	-9 309	-38 381
Amortisering av over/underkurs på obligasjoner med fortrinnsrett	-2 415	-222
Sum rentekostnader	-67 703	-69 795
Netto renteinntekter	36 808	47 269

NOTE 10 Utlån og fordringer

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
Bankinnskudd	115 181	122 973
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	122 973
Utlån til og fordringer på kunder		
Hovedstol på utlån til kunder	4 714 975	3 735 646
Over-/underkurs	1 938	2 417
Påløpte renter	5 280	5 385
Utlån til og fordringer på kunder	4 722 193	3 743 448

NOTE 11 Finansiell risikostyring**Organisering av risikostyringen**

KLP Boligkreditt AS er et heleiet datterselskap av KLP Banken AS. Styret har etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjoner. Styret har vedtatt risiko-retningslinjer som omfatter de mest sentrale enkeltrisikoenene samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer m.v. for bankens samlede risiko. Retningslinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjoner fastsatt på administrativt nivå. Retningslinjene angir hvilke avdelinger som er ansvarlig for håndtering av de ulike risikoene og omhandler også

etablering av en egen risikokontrollfunksjon. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at retningslinjene for risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret samt rapportere ved eventuelle brudd på retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til selskapets risikostyring. Ansvar for den operative styringen av selskapets likviditetsrisiko, valutarisiko og renterisiko tilligger finansavdelingen. KLP Banken har nedsatt et risikoutvalg, som er et underutvalg av styret. Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko og har en rådgivende funksjon overfor styret.

NOTE 12 Kredittrisiko

Med kredittrisiko forstås her risikoen for tap knyttet til at lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

KLP Boligkreditt AS yter lån til personkunder med pant i fast eiendom. Hovedkundegruppen er medlemmene i KLP, som utgjør ca 78 % av utlånsvolumet.

12.1 Kontroll og begrensning av kredittrisiko

Styret har vedtatt en retningslinje for kredittrisiko som inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet

til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at banken skal ha en lav kredittrisikoprofil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av selskapets utlånsvirksomhet. Retningslinje for kredittrisiko inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering.

I KLP Boligkreditt er det kun lån med pant i boligeiendom innenfor 75 prosent av panteobjektets markedsverdi i porteføljen. I lånesaksbehandlingen vurderes låntagers betjeningsevne og panteobjektets verdi, og lån ytes kun innenfor fastsatte rammer og fullmakter.

12.2 Lån etter type sikkerhet/eksponering (hovedstol)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Utlån til privatmarkedet med pant i bolig	4 714 975	3 735 646
Sum	4 714 975	3 735 646
Beløp som forfaller mer enn 12 måneder etter balansedato	4 532 655	3 574 515

Selskapet investerer også i verdipapirer utstedt av stat, kommuner og fylkeskommuner, og vil videre ha kredittrisikoeksponering i form av såkalt «fyllingssikkerhet». Fyllingssikkerheten kan etter selskapets interne retningslinjer være i form av innskudd i banker som tilfredsstiller minstekrav til rating samt obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av norske kredittføretak.

Kredittkvalitet verdipapirer, bankinnskudd og derivater

Verdipapirer med ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
AAA	44 000	90 000

Innskudd i banker fordelt på ekstern kredittvurdering (Moody's)

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Aa1-Aa3	43 503	52 245
A1-A3	71 677	70 728
Baa1	-	-
Sum	115 181	122 973

Selskapet vil også kunne være eksponert mot kredittrisiko som følge av inngåtte derivatavtaler. Formålet med slike avtaler er å redusere risikoer som oppstår som følge av selskapets inn- og utlånsaktiviteter. Selskapets interne retningslinjer stiller krav til kredittverdigheten til derivatmotpartene.

NOTE 12 Kredittrisiko - forts.**12.3 Maksimal eksponering mot kredittrisiko**

KLP Boligkreditt AS måler maksimumseksponering som hovedstol og påløpt rente. Det utveksles ikke kontant- eller verdipapir-sikkerhet eller utføres andre kredittforbedringer. Tabellen under viser maksimumseksponeringen for KLP Boligkreditt AS.

Maksimal eksponering mot kredittrisiko

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	122 973
Utlån til og fordringer på kunder	4 722 193	3 743 448
Rentebærende verdipapirer	44 110	90 575
Finansielle derivater	0	0
Sum	4 881 484	3 956 996

12.4 Utlån som er forfalt eller nedskrevet

Selskapet har ikke påløpte tap på utlån. Selskapet anser alle fordringer som tilfredsstillende sikret. Utlånene er pantesikrede lån innenfor 75 prosent av markedsverdi, og eventuelle tap vil først oppstå når panteobjektets realisasjonsverdi blir mindre enn lånets restgjeld.

Utlån som er forfalt eller nedskrevet

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Hovedstol på lån med betalinger med 7-30 dagers mislighold	45 909	27 566
Hovedstol på lån med betalinger med 31-90 dagers mislighold	0	1 599
Hovedstol på lån med betalinger med mer enn 90 dagers mislighold	0	0
Sum lån som er forfalt	45 909	29 165
Relevant sikkerhet eller garantier	45 909	29 165
Utlån som er nedskrevet	-	-

12.5 Konsentrasjon av kredittrisiko

Selskapets utlån er i sin helhet knyttet til finansiering av fast eiendom med sikkerhet innenfor 75% av boligens verdi. Alle låntagerne er norske og pantesikkerheten er i norske boliger. Selskapet har altså en konsentrasjonsrisiko hvor det er eksponert mot et generelt verdifall i det norske boligmarkedet.

Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer. KLP Boligkreditt AS største eksponering per 31. desember 2016 var på omlag 0,1% av selskapets totale utlån.

NOTE 13 Markedsrisiko

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av selskapets egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for selskapets eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert idet dette faller inn under begrepet kredittrisiko.

KLP Boligkreditt AS er eksponert mot markedsrisiko som følge av selskapets inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av selskapets likviditet. Eksponeringen er imidlertid begrenset til renterisiko og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for selskapets eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Alle innlån er i norske kroner. Hele utlånsporteføljen består av lån i norske kroner.

Note 13.1 Måling av markedsrisiko

Renterisiko måles som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Valutarisiko måles som verdiendring ved 10 % ugunstig valutakursendring i alle valutaer.

Note 13.2 Renterisiko

Retningslinje for markedsrisiko er selskapets overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Retningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert

slik at den samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at selskapet ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer selskapet for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko både for den samlede renterisikoen for uendelig tidshorisont og for rullerende 12-månedersperioder. Rammene er satt i forhold til selskapets ansvarlige kapital, og nivået på rammene skal sikre at den vedtatte lave markedsrisikoprofilen etterleveres. Det operative ansvaret for styring av selskapets markedsrisiko tilligger KLP Bankens finansavdeling. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

Renterisiko oppstår fordi rentebindingstiden for eiendeler og gjeld ikke er sammenfallende. Tabellen nedenfor viser reprisingtidspunkt for selskapets rentebærende eiendeler og gjeld, og gapet viser forskjellen mellom eiendeler og gjeld som kan rentereguleres innenfor de gitte tidsintervallene. Utlån med flytende rente og kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner forutsettes å kunne represses innenfor en horisont på 1 måned. Gjelden er lagt i tidsintervallet der det er avtalt renteregulering.

Renterisiko KLP Boligkreditt AS

Reprisingtidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2016

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	4 714 975	4 714 975	0	0	0	0
Verdipapirer	44 000	0	44 000	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	115 181	0	0	0	0
Sum	4 874 156	4 830 156	44 000	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 743 000	2 543 000	1 200 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	848 431	848 431	0	0	0	0
Sum	4 591 431	3 391 431	1 200 000	0	0	0
Gap	282 725	1 438 725	-1 156 000	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	282 725	1 438 725	-1 156 000	0	0	0

NOTE 13 Markedsrisiko - forts.

Reprisingstidspunkt for rentebærende eiendeler og gjeld per 31. desember 2015

TUSEN KRONER	Sum Hovedstol	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	3 735 646	3 735 646	0	0	0	0
Verdipapirer	90 000	0	90 000	0	0	0
Kontanter og fordringer på kredittinstitusjoner	122 973	122 973	0	0	0	0
Sum	3 948 619	3 858 619	90 000	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 400 000	2 200 000	1 200 000	0	0	0
Gjeld til finansinstitusjoner	825 000	825 000	0	0	0	0
Sum	4 225 000	3 025 000	1 200 000	0	0	0
Gap	-276 381	833 619	-1 110 000	0	0	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0
Nettogap	-276 381	833 619	-1 110 000	0	0	0

Selskapets rentefølsomhet per 31. desember 2016, målt som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter utgjorde 2,1 millioner NOK. Tilsvarende tall per 31. desember 2015 utgjorde 1,2 millioner NOK.

13.3 Valutarisiko

Selskapet hadde pr 31.12.16 ingen eksponering i fremmed valuta og således ingen valutarisiko.

NOTE 14 Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

14.1 Styring av likviditetsrisiko

Styringen av KLP Boligkredits likviditetsrisiko må ses i sammenheng med styringen av likviditetsrisikoen i KLP Banken-konsernet. For konsernet er det etablert en retningslinje for likviditetsrisiko som inneholder prinsipper, retningslinjer, krav og rammer som gjelder for styring av likviditetsrisikoen. Retningslinjen slår fast at konsernet skal ha en moderat likvi-

ditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av retningslinjen for likviditetsrisiko. I tillegg til krav på konsernnivå er det etablert egne spesifikke krav for KLP Boligkredit, herunder krav til stadig positiv kontantstrøm, rammer for refinansieringsbehov og krav til likviditetsreserve og trekkrettighet. Det operative ansvaret for styring av selskapets likviditetsrisiko tilligger Finansavdelingen. Avdeling for risikoanalyse og -kontroll rapporterer selskapets faktiske eksponering i forhold til rammer etter retningslinjer fastsatt av styret.

NOTE 14.2 Forfallsanalyse

Tabellene nedenfor viser forfallsanalyse av selskapets eiendeler og gjeld inkludert stipulerte renter.

Likviditetsrisiko KLP Boligkredit AS

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2016:

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	5 963 944	0	24 526	50 978	229 690	1 228 914	4 429 835
Verdipapirer	45 938	0	0	1 172	3 492	41 273	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	115 181	0	115 181	0	0	0	0
Sum	6 125 063	0	139 707	52 151	233 182	1 270 188	4 429 835
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 981 892	0	10 991	4 156	88 105	3 878 640	0
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	862 916	0	1 024	1 947	9 073	850 872	0
Sum	4 844 809	0	12 015	6 102	97 179	4 729 512	0
Netto kontantstrøm	1 280 254	0	127 692	46 049	136 003	-3 459 324	4 429 835

Forfallsanalyse for eiendeler og forpliktelser pr. 31. desember 2015:

TUSEN KRONER	Sum	Udefinert	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån	4 866 390	0	19 440	43 123	193 359	1 028 472	3 581 996
Verdipapirer	93 968	0	0	401	1 200	92 367	0
Fordringer på kredittinstitusjoner	122 973	0	122 973	0	0	0	0
Sum	5 083 331	0	142 413	43 524	194 559	1 120 839	3 581 996
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 030 620	0	6 091	4 118	30 495	1 779 466	1 210 450
Finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	828 964	0	1 379	827 585	0	0	0
Sum	3 859 584	0	7 470	831 703	30 495	1 779 466	1 210 450
Netto kontantstrøm	1 223 747	0	134 943	-788 179	164 064	-658 627	2 371 546

Det er gitt et 15 måneders internlån fra KLP Banken AS til KLP Boligkredit AS på 848.431 kr, som er definert som Gjeld til kredittinstitusjoner. Dette lånet rulleres løpende hver 3. måned og rentefikses hver måned.

NOTE 15 Lønn og forpliktelser for ledende personer m.v.

2016 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdragsplan ¹⁾	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdragsplan ¹⁾
Ledende ansatte												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	199	2,20	A2034	1 181	23	212	2 700	1,95	A42
Styret												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	-	-	3 807	206	1 413	11 840	1,95-2,35	A46
Aage E. Schaanning	-	-	-	-	-	-	3 338	164	1 193	5 680	1,95	Fleksilån
Marit Barosen	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	22	-	-	-	-	-	130	-	-	-	-	-
Ansatte												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	199	-	-	-	-	-	2 700	-	-

2015 TUSEN KRONER	Utbetalt fra KLP Boligkreditt AS						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern					
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdragsplan ¹⁾	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2016	Avdragsplan ¹⁾
Ledende ansatte												
Christopher A. Steen, adm. direktør	-	-	-	239	2,45	A2034	1 140	24	251	2 700	2,25	A42
Styret												
Sverre Thornes, leder	-	-	-	-	-	-	3 694	167	1 509	10 017	2,25	A45
Aage E. Schaanning	-	-	-	812	2,45	A2022	3 264	150	1 301	2 315	2,25	A23
Marit Barosen	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva M. Salvesen	21	-	-	-	-	-	137	-	-	-	-	-
Ansatte												
Sum lån ansatte i KLP Boligkreditt	-	-	-	239	-	-	-	-	-	2 700	-	-

1) S= Serielån, A=Annuitetslån, siste avdrag.

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et kompensasjonsutvalg som er et underutvalg av styret.

Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør mottar ingen godtgjørelse eller pensjonsopptjening fra KLP Boligkreditt AS. Vedkommende mottar alle ytelser fra morselskapet KLP Banken AS, hvor han er ansatt som avdelingsleder finans. KLP Boligkreditt AS refunderer den andelen av ytelsene som kan knyttes til rollen som administrerende direktør. Det foreligger ingen avtale om prestasjonslønn eller særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet. Pensjonsalder er 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av generalforsamlingen. Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mottar ikke honorar for styrevervet. Ytelser utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet. Dette gjelder også eventuelle utlån disse måtte ha i konsernet. Alle ytelser er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

NOTE 16 Gjeld til kredittinstitusjoner

31.12.2016 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	15.03.2018	848 430	497	848 927
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				848 430	497	848 927
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,40 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

31.12.2015 TUSEN KRONER	Valuta	Rente	Forfall	Pålydende	Påløpte renter	Bokført verdi
Gjeld til KLP Banken AS	NOK	Fast	16.03.2016	825 000	732	825 732
Sum gjeld til Kredittinstitusjoner				825 000	732	825 732
Rente på gjeld til kredittinstitusjoner, på rapporteringstidspunkt						1,88 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis.

NOTE 17 Verdipapirgjeld - børsnoterte obligasjoner med fortrinnsrett

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Obligasjoner, nominell verdi	4 300 000	3 400 000
Verdijusteringer	-7 987	-2 269
Opptjente renter	10 444	6 825
Egenbeholdning, nominell verdi	-557 000	-550 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 745 457	2 854 556
Rente på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, på rapporteringstidspunkt	1,66 %	1,44 %

Renten er beregnet som et vektet gjennomsnitt på act/360-basis. Den inkluderer renteswapeffekter og amortiseringskostnader.

TUSEN KRONER	Balanse 31.12.2016	Emittert	Forfall/ innløst tilbakekjøpt	Andre endringer	Balanse 31.12.2015
Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					
Obligasjoner, nominell verdi	4 300 000	1 395 000	-495 000	0	3 400 000
Verdijusteringer	-7 987	0	0	-5 718	-2 269
Opptjente renter	10 444	0	0	3 619	6 825
Egenbeholdning, nominell verdi	-557 000	0	-7 000	0	-550 000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 745 457	1 395 000	-502 000	-2 099	2 854 556

NOTE 18 Kapitaldekning

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015	
Aksjekapital og overkurs	250 463	250 463	
Annen egenkapital	29 377	15 497	
Sum egenkapital	279 840	265 960	
Fradrag goodwill og andre immatrielle eiendeler	0	0	
Utsatt skattefordel	-485	-321	
Ren kjernekapital	279 355	265 639	
Tilleggskapital	0	0	
Tilleggskapital	0	0	
Sum tellende ansvarlig kapital	279 355	265 639	
Kapitalkrav	141 426	108 217	
Overskudd av ansvarlig kapital	137 929	157 422	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko			
Institsjoner	24 148	25 300	
Engasjementer med panstikkerhet i eiendom	1 652 477	1 309 374	
Obligasjoner med fortrinnsrett	4 311	9 128	
Beregningsgrunnlag kredittrisiko	1 680 936	1 343 802	
Kredittrisiko	134 475	107 504	
Operasjonell risiko	6 951	713	
Samlet kapitalkrav eiendeler	141 426	108 217	
Ren kjernekapitaldekning prosent	15,8 %	19,6 %	
Tilleggskapital prosent	0,0 %	0,0 %	
Kapitaldekning prosent	15,8 %	19,6 %	
Uvektet kjernekapital	5,7 %	6,9 %	
KAPITALKRAV PR 31.12.2016	Kjernekapital	Tilleggskapital	Ansvarlig kapital
Minstekrav uten buffere	4,5 %	3,5 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	0,0 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	0,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	1,5 %	0,0 %	1,5 %
Gjeldende kapitalkrav inkl. buffere	11,5 %	3,5 %	15,0 %

NOTE 19 Skatt

TUSEN KRONER	2016	2015
Regnskapsmessig resultat før skatt	11 379	18 474
Permanente forskjeller	0	116
Tilbakeføring av verdiendring finansielle eiendeler	-954	915
Endring i forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	1 691	368
Skattemessig resultat	12 116	19 873
UTSATT SKATTEFORDEL KNYTTET TIL		
Finansielle instrumenter	0	-229
Amortisering overkurs innlån	-494	-92
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-494	-321
UTSATT SKATT KNYTTET TIL		
Finansielle instrumenter	10	0
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	10	0
Balansført utsatt skatt/skattefordel	-485	-321
Skatt på avgitt konsernbidrag	3 029	5 366
Balansført utsatt skatt	3 029	5 366
OPPSUMMERING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultatført skatt som gjelder tidligere år	0	32
Resultatført endring av utsatt skatt	164	321
Resultatført skatt på konsernbidrag	-3 029	-5 366
Sum skattekostnad	-2 865	-5 013
Effektiv skatteprosent	25,2 %	27,1 %
AVSTEMMING AV SKATTEPROSENT:		
Regnskapsmessig resultat før skatt	11 379	18 474
Skattekostnad, nominell skattesats	2 845	4 988
Skattekostnad, effektiv skattesats	2 865	5 013
Forskjell mellom nominell og effektiv skattesats	-20	-25
Resultatført skatt som gjelder tidligere år	0	32
Skatteeffekt av permanente forskjeller	0	-31
Endring i utsatt skatt pga endret skattesats	-20	-26
Total	-20	-25

NOTE 20 Annen gjeld og avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Mellomværende selskap i samme konsern	8 096	7 229
Kreditorer	108	0
Sum annen gjeld	8 204	7 229
Merverdiavgift	0	23
Avsatte kostnader	288	276
Sum påløpte kostnader og forpliktelser	288	299

NOTE 21 Antall årsverk og ansatte

KLP Boligkreditt AS har 2 ansatte, de mottar ingen lønn eller annen form fra godtgjørelse fra selskapet.

KLP Boligkreditt AS kjøper personaltjenester fra andre selskaper i KLP-konsernet.

NOTE 22 Transaksjoner med nærstående parter

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Resultatposter		
KLP Banken AS, renter på innlån	-9 309	-31 191
KLP Banken AS, administrative tjenester (selvkost)	-26 794	-25 611
KLP Konsernselskaper, subsidiert rente ansattlån	1 234	573
Sum	-34 869	-56 230

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Balanseposter		
KLP Banken AS, gjeld til kredittinstitusjoner	-848 927	-825 732
KLP Banken AS, avregning lån	3 295	1 640
Netto mellomværende til:		
KLP Banken AS	-8 096	-7 229
KLP konsernselskaper, netto øvrige mellomværende	482	186
Sum	-853 246	-831 135

Det er ingen direkte lønnskostnader i KLP Boligkreditt AS. Personalkostnader (administrative tjenester) blir fordelt fra KLP Banken AS.

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av selskapets andel av fellesfunksjoner, som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk. Alle mellomværende blir gjort opp fortløpende.

NOTE 23 Honorar til revisor

TUSEN KRONER	01.01.2016 -31.12.2016	01.01.2015 -31.12.2015
Ordinær revisjon	181	288
Attestasjonstjenester	148	85
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjonen	0	0
Sum	329	373

Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

NOTE 24 Andre eiendeler

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Mellomregning konsernselskaper	3 777	1 826
Sum	3 777	1 826

NOTE 25 Kontanter og kontantekvivalenter og øvrige utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

TUSEN KRONER	31.12.2016	31.12.2015
Bankinnskudd drift	112 374	117 854
Kontantbeholdning	0	0
Sum kontanter og kontantekvivalenter (likviditetsbeholdning)	112 374	117 854
Bankinnskudd til bruk for kjøp og salg i verdipapirvirksomheten	2 806	5 119
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	115 181	122 973

Til generalforsamlingen i KLP Boligkreditt AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert KLP Boligkreditt AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvise bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Utlån til kunder

Kredittforetaket har utlån på kr 4,7 mrd til privatpersoner med pant i fast eiendom og har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett. Det er etablert rutiner og prosesser for å sikre at virksomheten overholder de kravene som stilles til sikkerhetsmasse med pant i fast eiendom som stilles når det er utstedt obligasjoner med fortrinnsrett. Kravene er at sikkerhetsmassen til enhver tid er innenfor 75 % av boligens verdi.

For å sikre at kravene i forskrift om kredittforetaks obligasjoner er oppfylt ved innvilgelse har kredittforetaket etablert en prosess hvor lånesøknader og dokumentasjon blir gjennomgått. Prosessen omfatter formelle kontroller og arbeidsdeling, som skal sørge for at prosessen er gjennomført før lånet innvilges, eller ved overføring av lånet fra andre konsernselskaper til kredittforetaket. Vår revisjon ble gjennomført ved at vi innhentet dokumentasjon og undersøkte om prosessen var gjennomført på riktig måte og tidsriktig. Våre

PricewaterhouseCoopers AS, Brattørkaia 17 B, Postboks 6365 Sluppen, NO-7492 Trondheim

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Boligkreditt AS

Kredittforetaket har historisk sett ikke hatt tap på utlån. Fordi kravene og prosessene er av grunnleggende betydning for kredittforetakets drift, historiske lave tap og overholdelse av regelverket har vi rettet fokus mot dette temaet.

undersøkelser omfattet en vurdering av om den underliggende dokumentasjon kredittforetaket hadde innhentet understøttet de konklusjoner kredittforetaket hadde trukket om kravene i lov og forskrift var oppfylt. De kontrollene vi har gjennomført underbygger at de interne kontroller kredittforetaket har utført er i tråd med kredittforetakets rutiner og at regelverkets krav følges på dette området.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Kredittforetakets finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Kredittforetaket benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vurdert mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon. Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av kredittforetakets IT-systemer som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Boligkreditt AS

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Revisors beretning - 10. mars 2017 - KLP Boligkreditt AS

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim 10. mars 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

KLP BOLIGKREDITT AS

Postboks 8814

7481 Trondheim

Organisasjonsnr.: 921 719 634

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

Tlf: 05554

Faks: 73 53 38 39

KLPBoligkreditt@klp.no